

Sarajevo, 05.06.2024.
Broj: 0101- 6139/24

Društvo psihologa u Federaciji Bosne i Hercegovine
Gajev trg br: 4, 71000 Sarajevo
N/r: doc.dr. Mitra Mirković - Hajdukov

Federacija Bosne i Hercegovine
Federalno ministarstvo rada i socijalne politike
Hamdije Čemerlića 2, 71000 Sarajevo
N/r. ministar, Adnan Delić

Predstavnički dom Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine
Hamdije Kreševljakovića 3, 71000 Sarajevo
N/r: svim delegatima

Dom naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine
Hamdije Kreševljakovića 3, 71000 Sarajevo
N/r: svim delegatima

Predmet: Očitovanje u vezi sa Zakonom o djelatnosti psihologa, *dostavlja se* -

Poštovani,

Rektorat Univerziteta u Sarajevu zaprimio je dopis broj: 0101-5858/24 od 29.05.2024. godine, od strane Društva psihologa u Federaciji Bosne i Hercegovine, u kojem se traži očitovanje Univerziteta u Sarajevu, odnosno Filozofskog fakulteta i Odsjeka za psihologiju, u vezi sa Zakonom o djelatnosti psihologa, te dostava istog na gore pobrojane adrese.

S tim u vezi, Univerzitet je Filozofskom fakultetu i Odsjeku za psihologiju uputio zahtjev broj: 0101-5928/24 od 30.05.2024.godine, te Vam očitovanje Filozofskog fakulteta dostavljamo u prilogu.

Univerzitet u Sarajevu u potpunosti podržava stavove iznesene u očitovanju Filozofskog fakulteta, posebno uzimajući u obzir činjenicu osiguranja zapošljivosti i zapošljavanja svih naših studenata, a u ovom slučaju posebno studenata psihologije i studenata pedagogije na odgovarajuća radna mjesta.

Društvo i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
PARLAMENT FEDERACIJE
SARAJEVO

Primljeno: 05-06-2024			
Org. jed.	Broj	Priloga	Vrijednost
01,02	-02-	3000	/23

1. Introduction
 2. Objectives
 3. Methodology
 4. Results
 5. Conclusion
 6. References

Dodatno, smatramo da je važno uzeti u obzir poziciju ova dva zanimanja u Standardnoj klasifikaciji zanimanja. Standardna klasifikacija zanimanja¹ koja je važeća i u upotrebi u Federaciji Bosne i Hercegovine, služi kao standard za sve korisnike kada iskazuju podatke o zanimanjima. SKZ također jasno razdvaja ova dva zanimanja.

U narednoj tabeli dat je pregled klasifikacije zanimanja pedagoga i psihologa, pri čemu napominjemo da klasifikacija ne prepoznaje zanimanje pedagog – psiholog.

Tabela 1 Prikaz zanimanja pedagoga i psihologa u Standardnoj klasifikaciji zanimanja

	Pedagog	Psiholog
ROD	2 – stručnjaci i naučnici	2 – Stručnjaci i naučnici
VRSTA	23 – stručnjaci za obrazovanje	24 – Drugi stručnjaci i naučnici (u poslovnim, društvenohumanističkim i srodnim djelatnostima)
PODVRSTA	235 – ostali stručnjaci za obrazovanje	244 – Stručnjaci društvenih i humanističkih nauka
SKUPINA	2351 - stručnjaci za obrazovne metode	2445 – psiholozi
ZANIMANJE	2351.05 – pedagog	2445.01 – industrijski psiholog 2445.02 - Psiholog rada 2445.03 - Školski psiholog 2445.04 - Klinički psiholog 2445.05 - Psiholog forenzičar 2445.06 - Sportski psiholog 2445.07 - Vojni psiholog 2445.08 - Psiholog 2445.09 - Psiholog istraživač 2445.10 - Psiholog samostalni istraživač 2445.11 Psiholog savjetnik u savjetovalištu

Standardna klasifikacija zanimanja u Federaciji Bosne i Hercegovine pravi jasnu razliku između ova dva zanimanja, te stoga usvajanje Zakona u djelatnosti psihologa predstavlja dodatni korak u uređivanju rada i osiguranju kvalitete zanimanja psihologa i ni na koji način se ne odnosi na bilo koju drugu struku.

Dodatno napominjemo, u Evropskom prostoru obrazovanja školovanje psihologa je jasno uređeno i strukturirano upravo zbog obima i sadržaja poslova kojima se psiholozi bave, a koji su navedeni u elaboratima studijskih programa psihologije i opisima poslova psihologa, kao i u definiranim zahtjevima za kvalifikacije za radna mjesta psihologa. Oспорavanje ovih činjenica

¹ <https://fbihvlada.gov.ba/bosanski/zakoni/2004/odluke/dodatak%20odluci%20183.pdf>

umanjuje i povjerenje građana u kompetencije zaposlenih na radnim mjestima psihologa, a pripadnicima profesije psihologa uspostavljanje sistema osiguranja kvalitete usluga kroz sve mehanizme definirane u Zakonu o djelatnosti psihologa, kao što su osnivanje komore, pravo na samostalan rad i slično. Posebno naglašavamo i problem organizacije pripravničkog staža za psihologe i polaganje pripravničkog ispita koji, prema samoj klasifikaciji zanimanja, ne može biti sveden samo na pripravnički staž u obrazovnom ili zdravstvenom sektoru, nego mora biti organiziran i od strane profesionalne zajednice, konkretnije psihološke komore.

Stoga, Univerzitet u Sarajevu u potpunosti podržava donošenje Zakona o djelatnosti psihologa u predloženom sadržaju čime će se potaknuti uređenje procesa obrazovanja psihologa i njihove profesionalne prakse u Federaciji Bosne i Hercegovine, ali i njihovo prepoznavanje u regiji i Evropi.

S poštovanjem,

REKTOR

Prof. dr. Rifat Škrijelj

Prilog:

- Očitovanje Univerziteta u Sarajevu – Filozofskog fakulteta broj: 01-400-1 od 04.06.2024. godine

Dostaviti:

- ⓪ Dom naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine
- Služba za nastavu i studentska pitanja
- a/a

Univerzitet u Sarajevu – Obala Kulina bana 7/II, 71000 Sarajevo – Bosna i Hercegovina

Telefon: ++387(33)226-378; ++387(33)668-250 - fax: ++387(33)226-379

<http://www.unsa.ba>

[email: javnost@unsa.ba](mailto:javnost@unsa.ba)

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

UNIVERSITY OF SARAJEVO
FACULTY OF PHILOSOPHY

71000 Sarajevo, Franje Račkog br. 1,
Bosna i Hercegovina
Poštanski pretinac br. 347
Telefoni: ++ 387 33 20 36 43; ++ 387 33 20 45 99;
++ 387 33 25 31 00; ++ 387 33 20 35 50
Dekan: ++ 387 33 25 31 11
Sekretar: ++ 387 33 25 32 02
Fax: ++ 387 33 66 78 73
e-mail: dekanat@ff.unsa.ba

Broj: 01/400-1
Sarajevo, 4. 6. 2024.

UNIVERZITET U SARAJEVU
n.r. prorektorice za nastavu i studentska pitanja, prof. dr. Dženane Husremović
Obala Kulina bana 7/II
71000 Sarajevo

PREDMET: VEZA VAŠ AKT, BROJ: 0101- 5928/24 od 30. 5. 2024. GODINE

Poštovana prorektorice Husremović,

u skladu sa Vašim dopisom, broj gornji, obavještavamo Vas o sljedećem:

Na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu počev od 1977. godine izučava se dvopredmetna studijska grupa *Pedagogija i psihologija*. Nastavni plan i program (NPP, 1977.), dvopredmetna studijska grupa *Pedagogija i psihologija* obuhvatao je 17 nastavnih predmeta, od kojih su 12 nastavnih predmeta iz područja pedagogije i pet predmeta iz psihologije. Dvopredmetna studijska grupa na Odsjeku za pedagogiju razdvojena je na studijski program za psihologiju i studijski program za pedagogiju, odnosno Rješenjem, broj: UP-03-612-117 od 14. 6. 1989. godine, data je saglasnost za početak rada Odsjeka za psihologiju na Filozofskom fakultetu. Osnivač Odsjeka koji počinje sa radom u školskoj 1989/90. godini je Filozofski fakultet u Sarajevu.

Studenti koji su studij započeli na dvopredmetnoj studijskoj godini prije osnivanja Odsjeka za psihologiju, okončali su studij prema revidiranom Nastavnom planu i programu iz 1990. godine, te su slušali 26 nastavnih predmeta, od kojih su 19 nastavnih predmeta iz područja *pedagogije* i sedam iz područja *psihologije*.

Svršeni studenti dvopredmetne studijske grupe *Pedagogija i psihologija* sticali su stručno zvanje **diplomirani profesori pedagogije i psihologije, te su isključivo kvalificirani za rad u osnovnim i srednjim školama.**

Potreba za osnivanjem samostalnog Odsjeka za psihologiju je nastala zbog deficitarnog kadra (skoro pa nepostojećeg) iz područja psihologije. Do osnivanja Odsjeka, naše starije kolege su studij psihologije završavali u Zagrebu, Beogradu i Ljubljani.

Odsjek za psihologiju Filozofskog fakulteta u Sarajevu je u školskoj 1989/1990. godini upisao prvu generaciju studenata Psihologije, kontinuirano djeluje **35 godina**, te je najstariji odsjek u obrazovanju psihologa u Bosni i Hercegovini. Iz Elaborata o osnivanju Odsjeka za psihologiju iz aprila 1988. godine jasno je vidljivo da studenti, nakon diplomiranja stiču zvanje *diplomirani psiholog*. Zvanje **DIPLOMIRANI PSIHOLOG** omogućava

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

UNIVERSITY OF SARAJEVO
FACULTY OF PHILOSOPHY

71000 Sarajevo, Franje Račkog br. 1.
Bosna i Hercegovina
Poštanski pretinac br. 347
Telefoni: ++ 387 33 20 36 43; ++ 387 33 20 45 99;
++ 387 33 25 31 00; ++ 387 33 20 35 50
Dekan: ++ 387 33 25 31 11
Sekretar: ++ 387 33 25 32 02
Fax: ++ 387 33 66 78 73
e-mail: dekanat@ff.unsa.ba

studentu „zapošljavanje„ u organizacijama udruženog rada, materijalne proizvodnje, zdravstvenim i socijalnim ustanovama, u službama i institucijama društvene zaštite. Da bi diplomirani psiholog mogao raditi u odgojno-obrazovnim organizacijama bilo je potrebno da položi ispite iz predmeta *Didaktika* i *Metodika nastave psihologije*, a što je i definirano u tada važećem Nastavnom planu i programu.

Prelaskom na Bolonjski režim studija, studijski program iz psihologije obrazuje buduće psihologe EuroPsy standarde, iako još uvijek nije članicom European Federation of Psychologists' Associations (EFPA). **Da bismo postali članicom EFPA jedan od preduslova koji treba biti ispunjen jeste pravna regulacija djelatnosti psihologa, koju garantuje Zakon o djelatnosti psihologa u Federaciji Bosne i Hercegovine. To je ujedno i jedan od razloga zbog čega smatramo da je usvajanje ovog Zakona od krucijalne važnosti.** Studijski program na Odsjeku je kompatibilan sa evropskim studijskim programima iz psihologije, čime je omogućena horizontalna i vertikalna prohodnost naših studenata. **Studenti psihologije stiču pravo da se bave psihološkom djelatnošću tek kada završe II ciklus studija, tj. sa 300 ECTS-a**, što je u skladu sa EuroPsy standardima i propisano je predloženim Nacrtom Zakona o djelatnosti psihologa u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Shodno prednje navedenom, naglašavamo da poslodavci izvan Bosne i Hercegovine našim svršenim studentima dodatno traže Nastavni plan i program po kojem su studirali, kako bi dodatno utvrdili da su osposobljeni da samostalno obavljaju psihološku djelatnost.

Cijeneci činjenicu da je Filozofski fakultet jedan od najstarijih fakulteta Univerziteta u Sarajevu, kao i važnost postojanja i uloge Odsjeka za psihologiju, ističemo da Filozofski fakultet pruža podršku inicijativama našeg krovnog strukovnog udruženja – Društva psihologa u Federaciji Bosne i Hercegovine, u cilju donošenja **Zakona o djelatnosti psihologa u Federaciji Bosne i Hercegovine.**

S poštovanjem.

DEKAN FAKULTETA
Kenan Šljivo
Prof. dr. Kenan Šljivo

PRILOG:

- Očitovanje Odsjeka za psihologiju
- Elaborat o prerastanju Katedre za psihologiju u Odsjek za psihologiju, 1988. godina
- Rješenje, broj: UP-03-612-117 od 14. 6. 1989. godine

- Univerzitet u Sarajevu
Katedra za nastavu
8.6.2024

UNIVERZITET U SARAJEVU - FILOZOFSKI FAKULTET
ODSJEK ZA PSIHLOGIJU

Sarajevo, 3.6.2024. godine

FILOZOFSKI FAKULTET
UNIVERZITET U SARAJEVU

PREDMET: Očitovanje Odsjeka za psihologiju na dopis zahtjeva za izjašnjenje koji je uputio Univerzitet u Sarajevu (broj: 0101-5928/24, od 30.5.2024.), a u vezi sa dopisom zahtjeva za izjašnjenje upućenim od Društva psihologa Federacije Bosne i Hercegovine (broj: 31/24, od 18.5.2024.) u vezi sa nacrtom Zakona o djelatnosti psihologa u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Poštovani,

Odsjek za psihologiju Univerziteta u Sarajevu – Filozofskog fakulteta već dugi niz godina sa velikom pažnjom i interesovanjem prati, podržava i aktivno učestvuje u inicijativama i procesima koji kao očekivani ishod imaju donošenje zakona kojim će se regulirati djelatnost psihologa u Bosni i Hercegovini. Iz navedenog razloga članovi i članice Odsjeka za psihologiju su posebno obradovani činjenicom da je Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na sjednici održanoj 22.12.2023. godine u Sarajevu, a na prijedlog Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, utvrdila Nacrt zakona o djelatnosti psihologa u Federaciji Bosne i Hercegovine (FBiH). Prema informacijama kojima raspoložemo, na sjednici Doma naroda Parlamenta FBiH, 18.5.2024. godine otvorena je rasprava o ovom Zakonu, a zatim prekinuta i odložena. Uz apsolutno uvažavanje činjenice da se u ovakvim prigodama očekuje razložna i argumentovana rasprava, željeli bismo svojim argumentima doprinijeti otklanjanju eventualnih nedoumica i preveniranju nekih daljnjih rasprava zbog kojih bi se dalje odgađalo usvajanje ovako važnog Zakona.

U tom smislu, očekujemo da se uzmu u obzir sljedeći argumenti u kontekstu razmatranja opravdanosti usvajanja predloženog Nacrta Zakona o djelatnosti psihologa i preveniranja odlaganja istog:

- ⇒ Važno je naglasiti da se ovim Zakonom, što se nedvojbeno iščitava iz njegovog teksta, **reguliše rad psihologa**.
- ⇒ Ne bi trebale postojati bilo kakve dvojbe u vezi sa tim da je **za jedno društvo jedino efikasno i opravdano istrajati na uspostavljanju jasnog pravnog okvira za obavljanje djelatnosti psihologa u Federaciji Bosne i Hercegovine**, i da je sada već krajnje vrijeme za to.
- ⇒ Sažeto, smatramo da je usvajanje ovakvog Zakona od krucijalnog značaja budući da se samo:
  - na ovaj način najefikasnije može riješiti niz od ranije detektovanih problema u ovoj oblasti, zaštititi korisnike psihošoških usluga i njihove pružaoce, te unaprijediti kvalitet samih usluga.
  - preciznom pravnom regulacijom djelatnosti u ovoj oblasti može obezbijediti očuvanje i unapređenje ugleda struke psihologa te unapređenje dostojanstvenog i odgovornog profesionalnog ponašanja naših kolegica i

kolega, naših studentica i studenata koje pripremamo za izlazak na tržište rada, uz poštivanje propisa iz oblasti djelatnosti psihologa, pravila struke te etičkog kodeksa psihologa.

- ⇒ **Tekst Nacrta Zakona o djelatnosti psihologa je u skladu sa EuroPsy standardima za obrazovanje psihologa.** EuroPsy (Evropski certifikat iz psihologije) je usvojen od strane EFPA (European Federation of Psychologist's Association) i predstavlja kriterije, odnosno set evropskih standarda za psihologiju, koji služe kao osnova za procjenu akademskog obrazovanja i stručne obuke za psihologe u državama članicama Evropske unije (EU). **Odsjek za psihologiju ovakvu usklađenost teksta Nacrta Zakona o djelatnosti psihologa u FBiH sa EuroPsy standardima prepoznaje posebno važnom,** budući da u kontekstu prethodno navedenog, između ostalog, to znači sljedeće:
- Propisivanje akademskog obrazovanja psihologa: obrazovanje psihologa traje 5 godina (300 ECTS) koje mogu biti podijeljene u dvije faze: prva faza (180 ECTS) i druga faza (120 ECTS), što je podudarno sa bolonjskom „3+2“ strukturom obrazovanja za stepene bakalaureata i magistra, po kojoj se provodi i studijski program Psihologija na Univerzitetu u Sarajevu – Filozofskom fakultetu.¹ U skladu sa EuroPsy² propisano je da nakon ove dvije faze slijedi i godina pripravničkog staža. Tek sa usvajanjem Zakona, stiču se zakonski preduslovi kojim bi se reguliralo osiguravanje prilika psiholozima za realizaciju pripravničkog staža. U konačnici, sve tri faze traju ukupno šest godina i nose opterećenje od 360 ECTS bodova.
  - EuroPsy propisuje da studenti trebaju sticati šira znanja i iz nepsiholoških oblasti, ali je **njihov obim ograničen do 15% od ukupnog opterećenja na prvom ciklusu studija, tj. prvoj fazi studija** (do 25 ECTS bodova na prvom ciklusu studija, koji traje tri godine i ima minimalno opterećenje od 180 ECTS bodova).
  - Odsjek za psihologiju Univerziteta u Sarajevu – Filozofskog fakulteta kroz svoj studijski program obrazuje buduće psihologe nastojeći već i sada maksimalno pratiti EuroPsy standarde, iako još uvijek nije članicom EFPA. **Da bismo postali članicom EFPA jedan od preduslova koji treba biti ispunjen jeste pravna regulacija djelatnosti psihologa, koju garantuje Zakon o djelatnosti psihologa u Federaciji Bosne i Hercegovine. To je ujedno i jedan od razloga zbog čega smatramo da je usvajanje ovog Zakona od krucijalne važnosti.** Studijski program na našem Odsjeku je kompatibilan sa evropskim studijskim programima iz psihologije, čime je omogućena horizontalna i vertikalna prohodnost naših studenata. Naši studenti psihologije stiču pravo da se bave psihološkom djelatnošću tek kada završe II ciklus studija, tj. 300 ECTS-a, što je u skladu sa EuroPsy standardima i propisano je predloženim Nacrtom Zakona o djelatnosti psihologa u FBiH.

¹ Za detaljniji opis tri faze u modelu nastavnog plana i programa za obrazovanje psihologa vidjeti u Prilogu 1 ovog dopisa.

² Više informacija o EuroPsy dostupno je na sljedećoj stranici: <https://www.europsy-efpa.eu/regulations>, a sažetak osnovnih principa naveden je u Prilogu 2 ovog dopisa.

- ⇒ Na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu je do akademske 1989/1990. godine egzistirao Odsjek za pedagogiju i psihologiju. Nastavni plan i program (NPP, 1977) dvopredmetne studijske grupe pedagogija i psihologija sadržavao je 17 nastavnih predmeta, od kojih su 12 nastavnih predmeta iz područja pedagogije i pet predmeta iz psihologije. Revizijom NPP-a (1990.-e godine), studenti dvopredmetne studijske grupe pedagogija i psihologija slušali su 26 nastavnih predmeta, od kojih su 19 nastavnih predmeta iz područja pedagogije i sedam iz područja psihologije. Studenti koji su završili ovaj studij su diplomiranjem sticali zvanje **diplomirani profesori pedagogije i psihologije, te su stečenim zvanjem mogli isključivo raditi u osnovnim i srednjim školama.**
- ⇒ Potreba za osnivanjem samostalnog Odsjeka za psihologiju je nastala zbog deficitarnog kadra (skoro pa nepostojećeg) iz područja psihologije. Do osnivanja Odsjeka, naše starije kolege su studij psihologije završavali u Zagrebu, Beogradu i Ljubljani. Zbog pokretanja studija psihologije u Sarajevu 1989. godine, prof. dr. Ismet Dizdarević, psiholog, dobitnik je Šestoaprilske nagrade Grada Sarajeva 1991. godine.
- ⇒ **Odsjek za psihologiju Univerziteta u Sarajevu - Filozofskog fakulteta je u akademskoj 1989/1990. godini upisao prvu generaciju studenata psihologije; kontinuirano djeluje 35 godina, te predstavlja najstariju obrazovnu instituciju u školovanju psihologa u Bosni i Hercegovini.**

U završnici, imamo potrebu istaći kako Odsjek za psihologiju pruža podršku inicijativama našeg krovnog strukovnog udruženja - Društva psihologa u Federaciji Bosne i Hercegovine, čiji smo članovi, a koje još od 2008. godine posvećeno radi na zagovaranju uređenja psihološke struke, a kako vidimo i danas, nepune dvije decenije poslije, čini to isto. Nadamo se kako ćemo uskoro svi toga biti svjesni, da sa usvajanjem Zakona o djelatnosti psihologa u Federaciji Bosne i Hercegovine činimo veliki korak u osiguravanju dobrobiti našeg društva.

Imajući sve navedeno u vidu, **mi, članovi i članice Odsjeka za psihologiju pružamo svoju punu podršku inicijativama usmjerenim što hitnijem provođenju svih daljnjih procedura potrebnih za konačno usvajanje Zakona o djelatnosti psihologa u FBiH, i izražavamo svoju spremnost da stavimo svoje stručne kapacitete na raspolaganje u pripremi konačnog prijedloga ovog Zakona.**

Članovi i članice Odsjeka jednoglasni su u podržavanju inicijative donošenja Zakona o djelatnosti psihologa u Federaciji Bosne i Hercegovine.

S poštovanjem,

Rukovoditeljica Odsjeka za psihologiju

Prof. dr. Mirna Marković

Prilog 1:

⇒ Model nastavnog plana i programa razlikuje tri faze:

- 1. faza **Bakalureata ili ekvivalentno zvanje** – program nudi osnovnu edukaciju iz svih psiholoških specijalnosti, glavnih teorija i psiholoških tehnika, te daje bazični uvod u psihološke vještine i temelj je za istraživački rad u psihologiji. *Ovaj nivo obrazovanja ne vodi stjecanju bilo koje stručne kvalifikacije iz psihologije niti pruža neophodne kompetencije za nezavisnu psihološku praksu.*
- 2. faza **Magistar ili ekvivalentno zvanje** – program u drugoj fazi priprema studenta za samostalnu stručnu praksu. Priprema studenta za budući doktorski studij ili za „opću“ praksu iz psihologije ili za praksu unutar određenog područja u psihologiji kao što su: klinička ili zdravstvena psihologija, edukacijska ili školska psihologija (psihologija obrazovanja), psihologija rada i organizacijska psihologija i druga područja.
- 3. faza **Supervizirana praksa** – provodi se u određenom području psihološke struke i može se smatrati stručnom terenskom obukom s ciljem pripreme za samostalnu praksu (licencirani psiholog), razvoja radnih uloga profesionalnih psihologa na osnovu njihove specifične spreme i osobnosti, integracije teorijskog i praktičnog znanja.

Prilog 2:

EuroPsy (Evropski certifikat iz psihologije) je obrazovni okvir koji definira minimum standarda potrebnih za sticanje kvalifikacije psihologa u Evropi. To je set evropskih standarda za psihologiju koji služe za evaluaciju akademskog/visokoškolskog obrazovanja i profesionalne obuke psihologa u različitim zemljama Evrope. Vodeći principi EuroPsy standarda ugrađeni u **evropski certifikat iz psihologije su:**

1. Promoviranje dostupnosti adekvatnih psiholoških usluga u Evropi što znači da svaki građanin i institucija ima mogućnost da dobije psihološku uslugu od strane kompetentnog i kvalifikovanog psihologa, a sistem treba da pomogne u postizanju tog cilja.
2. Zaštita korisnika i građana kroz osiguranje kvalitete, te zaštita javnosti od nekvalifikovanih pružalaca usluga.
3. Doprinos uspostavljanju mehanizama mobilnosti psihologa i davanje mogućnosti obavljanje prakse u različitim državama, a što podrazumijeva posjedovanje odgovarajuće kvalifikacije.
4. Osiguravanje da se diploma psihologije dodjeljuje na osnovu završetka akademskog kurikulumu studijskog programa iz psihologije u odgovarajućem obimu (koji je dat u dodacima), pokazanih vještina u profesionalnoj ulozi tokom supervizirane prakse, te prihvatanje evropskih etičkih standarda za rad psihologa.

5. Osiguravanja pravičnog odnosa prema psiholozima iz različitih zemalja koji se treba zasnivati isključivo na njihovim kvalitetama i kompetencijama.
6. Garantiranje kvalifikacija za psihologe na početku karijere i kasnije.
7. Prihvatanje odgovornosti i predanosti cjeloživotnom učenju.
8. Poštivanje državnih/nacionalnih regulacija za psihologe koji su na snazi.

01/400

Datum: 31. 5. 24 god

Taida Suljkic

From: Mirna Markovic <mirna.markovicpsi@gmail.com>
Sent: 03 June 2024 11:26
To: Taida Suljkic
Subject: Fwd: Fw: Zahtjev za izjasnjenje prema Društvu psihologa u Federaciji BiH
Attachments: zahtjev za izjasnjenje.pdf; IZJASNJENJE UNTZ NA ZAKON O DJELATNOSTI PSIHOLOGA.pdf; ZAHTEJ ZA OCITOVANJE DP FBIH.pdf; ZAKLJUCAK DOM NARODA.pdf

----- Forwarded message -----

Šalje: **Jadranka Djapo** <jadranka_djapo@yahoo.com>
Date: pet, 31. maj 2024. 11:11
Subject: Fw: Zahtjev za izjasnjenje prema Društvu psihologa u Federaciji BiH
To: Mirna Markovic <mirna.markovicpsi@gmail.com>

----- Forwarded Message -----

From: Prorektor za nastavu <prorektor.nastava@unsa.ba>
To: Jadranka Kolenović Đapo (jadranka_djapo@yahoo.com) <jadranka_djapo@yahoo.com>; maida.besic@ff.unsa.ba <maida.besic@ff.unsa.ba>; jadranka.kolenovic-djapo@ff.unsa.ba <jadranka.kolenovic-djapo@ff.unsa.ba>
Sent: Thursday, May 30, 2024 at 01:15:06 PM GMT+2
Subject: Zahtjev za izjasnjenje prema Društvu psihologa u Federaciji BiH

Poštovana Maida i Jadranka,
u prilogu vam dostavljam zahtjev za očitovanje koje je Društvo psihologa uputilo prema Univerzitetu i Fakultetu. Molim vas da u što kraćem roku dostavite očitovanje prema Univerzitetu kako bismo i mi mogli dodatnim dopisom podržati dopis fakulteta.
Dzenana

Dženana Husremović
Prorektor za nastavu i studentska pitanja
Vice rector for Teaching and Student Affairs
Univerzitet u Sarajevu
Obala Kulina Bana 7/II
71000 Sarajevo
Tel: +387 33 668 250
Web: www.unsa.ba
e-mail: prorektor.nastava@unsa.ba

Socijalistička Republika Bosna i Hercegovina
REPUBLIČKI KOMITET ZA OBRAZOVANJE
NAUKU KULTURU I FIZIČKU KULTURU

S A R A J E V O

Broj: UP-o3-612-117

Dana, 14.6.1989. godine

Na osnovu člana 2o2. Zakona o opštem upravnom postupku ("Službeni list SFRJ", broj 32/78 i 9/86) i člana 24. i 27 Zakona o visokom obrazovanju - prečišćeni tekst ("Službeni list SRBiH", broj 11/85, 3o/87 i 32/87) rješavajući po zahtjevu Filozofskog fakulteta iz Sarajeva, Republički komitet za obrazovanje, nauku, kulturu i fizičku kulturu, donosi

R J E Š E N J E

Daje se saglasnost za početak rada Odsjeka za psihologiju na Filozofskom fakultetu u Sarajevu.

Osnivač Odsjeka je Filozofski fakultet u Sarajevu. Odsjek za psihologiju počinje sa radom u školskoj 1989/9o. godini.

O b r a z l o ž e n j e

Filozofski fakultet iz Sarajeva podnio je zahtjev broj: o3-o2/1461 kojim traži saglasnost za početak rada odsjeka za psihologiju, odnosno prerastanje katedere za psihologiju u Odsjek za psihologiju.

Uz zahtjev je dostavljena sljedeća dokumentacija.

1. Elaborat o društveno ekonomskoj opravdanosti prerastanja katedre za psihologiju u odsjek za psihologiju na Filozofskom fakultetu u Sarajevu.

2. Pozitivno mišljenje Izvršnog vijeća Skupštine SRBiH pod brojem: o2-1,92/89 od 25. maja 1989. godine.

3. Pozitivno mišljenje Skupštine Univerziteta u Sarajevu pod brojem: o2-12-347/89 od 28.3.1989. godine.

4. Saglasnost Zajednice za visoko obrazovanje o društveno-ekonomskoj opravdanosti osnivanja Odsjeka za psihologiju na Filozofskom fakultetu u Sarajevu sa početkom rada od školske 1989/90. godine, Odluka Skupštine zajednice pod br. 04-313 od 5. aprila 1989. godine,

5. Program naučno-nastavnog i naučnoistraživačkog rada, koji je sadržan u Elaboratu o društveno-ekonomskoj opravdanosti osnivanja Odsjeka za psihologiju na Filozofskom fakultetu u Sarajevu,

6. Spisak nastavnog osoblja koje će izvoditi naučno-nastavni proces na novoosnovanom Odsjeku,

7. Dokaz o obezbjedjenju prostorija i opreme za rad,

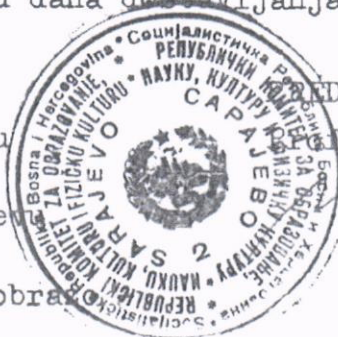
8. Odluka Savjeta fakulteta o osnivanju Odsjeka za psihologiju pod brojem: 01-02/1534.

Nakon uvida u priloženu dokumentaciju ocjenjuje se da su ispunjeni uslovi iz člana 24. i 27. Zakona o visokom obrazovanju za početak rada Odsjeka za psihologiju na Filozofskom fakultetu u Sarajevu te se donosi rješenje kao u dispozitivu.

Pravna pouka: Protiv ovog rješenja se ne može izjaviti žalba ali se može pokrenuti upravni spor, tužbom kod Vrhovnog suda BiH u roku od 30 dana od dana dostavljanja ovog rješenja.

DOSTAVITI:

- ① Filozofskom fakultetu Sarajevo
2. Univerzitetu u Sarajevu Sarajevo
3. Zajednici za visoko obrazovanje Sarajevo
4. Arhivi

PREDSJEDNIK KOMITETA

Dr. Milenko Brkić

RO FILOZOFSKI FAKULTET SARAJEVO

E L A B O R A T
O PNERASTANJU KATEDRE ZA PSIHLOGIJU U ODSEK ZA
PSIHLOGIJU

Sarajevo, april 1988. godine

**1. DRUŠTVENA I EKONOMSKA OPRAVDANOST OTVARANJA
SAMOSTALNOG ODSJEKA ZA PSIHLOGIJU**

U sadašnjim i perspektivnim procesima razvoja mreže visokoškolskih organizacija prerastanje Katedre za psihologiju u samostalni Odsjek za psihologiju na Filozofskom fakultetu u Sarajevu ima puno naučno, ekonomske i društveno opravdanje. Odsjek za psihologiju je bitan uslov za razvoj teorijske i aplikativne psihologije. U razvoju fundamentalnih i primjenjenih istraživanja iz psihologije za kojim se, očigledno je, osjeća velika potreba, samostalni Odsjek za psihologiju ima presudnu ulogu.

Moglo bi se govoriti o velikom broju razloga koji opravdavaju potrebu otvaranja samostalnog Odsjeka za psihologiju. Ukazaćemo samo na neke:

(1) u Bosni i Hercegovini je sada zaposleno svega 131 diplomirani psiholog¹ a objektivne potrebe su nekoliko puta veće. Iz pregleda radnih mjesta na kojima sada rade diplomirani psiholozi (vidi tabelu) kao i iz analize drugih dokumenata opravdano je konstatovati: (a) da diplomirani psiholozi rade na različitim radnim mjestima, (b) da u samoupravnim interesnim zajednicama za zapošljavanje nije evidentiran ni jedan nezaposleni psiholog i (c) da u mnogim ranim organizacijama materijalne proizvodnje, u zdravstvenim i socijalnim institucijama, u vaspitnoobrazovnim organizacijama, u institucijama i službama unutrašnjih poslova i, naročito, u rodovima i službama JNA se raspisuju konkursi ali se na njih, nažalost, vrlo rijetko prijavljuju diplomirani psiholozi. Diplomirani psiholozi koji su završili jednopedmetni studij psihologije na jednom od filozofskih fakulteta u Jugoslaviji se zapošljavaju u svojim republikama ili pokrajinama pa, zbog toga, rade traže zaposlenje u našoj Republici. (Kolika je potreba za diplomiranim psiholozima u drugim republikama pokazuje i broj novootvorenih odsjeka u posljednjih 15 godina. Novi samostalni odsjeci otvoreni su u Skoplju, Zadru, Rijeci, Nišu i Novom Sadu).

Iz donjeg pregleda je vidljivo gdje sada rade diplomirani psiholozi u Bosni i Hercegovini:

¹ U odnosu na broj psihologa koji sada rade u drugim republikama ili pokrajinama (oko 3.500) ovaj broj je izrazito malen. U većim opštinama grada Beograda radi više psihologa nego u cijeloj Bosni i Hercegovini.

1. Zdravstvene ustanove	- 43 -
- neuropsihijatrijske klinike i psihijatrijske bolnice	- 17
- medicinski centri (domovi zdravlja)	- 22
- školski (dječiji) dispanseri	- 4
2. Radne organizacije materijalne proizvodnje (industrijska preduzeća)	- 25 -
3. Vaspitnoobrazovne institucije	- 13 -
- fakulteti	7
- pedagoške akademije	3
- prosvjetno-pedagoški zavodi	2
- predškolske organizacije	1
4. Instituti i zavodi	- 14 -
- zavodi za medicinu rada	6
- institut za ocjenjivanje radne sposobnosti	3
- institut za zaštitu	3
- institut za ergonomiju	2
5. Centri za socijalni rad	- 11 -
6. Samoupravne interesne zajednice zapošljavanja	9
7. Pravosuđe i kazneno-popravni domovi	6
8. JNA	5
9. Zavodi za fizički i mentalno nedovoljno razvijenu djecu	3
10. Novinar, društvenopolitički radnik	2
UKUPNO:	131

Očigledno je da najveći broj psihologa radi u zdravstvenim institucijama, a izrazito malen broj u službama i rodovima JNA mada su potrebe za diplomiranim psiholozima u JNA jako velike. Iako možemo konstatovati da je broj zaposlenih psihologa u zdravstvenim institucijama relativno najveći, ipak to ne znači da je broj zadovoljavajući. On je daleko ispod stvarnih potreba.

* Pet diplomiranih psihologa nije obuhvaćeno ovom analizom iz opravdanih razloga: smrt (1), napustio Sarajevo (2), penzija (1) i rad u drugoj republici (1).

2. U Bosni i Hercegovini se i ranije ukazivalo na potrebu udruženog rada materijalne proizvodnje kao i drugih institucija i službi, posebno medicinskih i socijalnih. Na sjednicama društveno-političkih organizacija i društveno-političkih zajednica² ukazivano je zbog očiglednih potreba za diplomiranim psiholozima na opravdanost osnivanja samostalnog odsjeka za psihologiju na Filozofskom fakultetu u Sarajevu.

² U raspravama na sjednici Sekretarijata sekcije za obrazovanje i vaspitanje SSNR BiH, Zajednice za visoko obrazovanje i Republičkog komiteta za obrazovanje, nauku, kulturu i fizičku kulturu (12. 12. 1986.) bilo je govora o potrebi otvaranja samostalnog odsjeka za psihologiju. U "Oslobodjenje" 629. 5. 1986.) je pisano: "Takođe je na punu podršku (po ko zna koji put) naišla dugogodišnja inicijativa Filozofskog fakulteta u Sarajevu da otvori studij psihologije". Izvještac sa sjednice Zajednice za visoko obrazovanje BiH ("Oslobodjenje", maj 1986.), između ostalog, piše: "U isto vrijeme preuzeta je obaveza da se uvede novi profil industrijskog psihologa koji je potreban privredi i ostalim društvenim djelatnostima u Republici". U zapisniku sa 36. sjednice Republičkog komiteta koja je održana 17. 12. 1985. napisano je: "U okviru ove tačke dnevnog reda drug Ismet Dizdarević je ponovo postavio pitanje koje se odnosi na otvaranje Odsjeka za psihologiju u sastavu Filozofskog fakulteta. Na sjednici je ocijenjeno da će se ovo pitanje regulisati u okviru racionalizacije mreže visokoškolskih organizacija". U statutima nekim radnih organizacija je definisano i radno mjesto "diplomiranog psihologa", a u Zakonu o socijalnoj zaštiti (član 87, "Službeni list", 39, 24. 12. 1984.) se precizno formuliše da poslove diplomiranog psihologa može raditi samo onaj ko je diplomirao jednopredmetni studij psihologije. S obzirom da svaka opština treba da ima centar za socijalni rad, u kome pored drugih stručnjaka, rade i diplomirani psiholozi, trebalo bi, sudeći prema sadašnjem stanju još oko 90 diplomiranih psihologa.

Dopisi koji su poslani Filozofskom fakultetu (vidi prilog) veličino ilustruju neke od naglašenih potreba za diplomiranim psiholozima u Bosni i Hercegovini. U sadržaju dopisa SOUR-a Univerzitetskog medicinskog centra se naglašava da se, prilikom donošenja petogodišnjih planova razvoja, pokazalo da je "deficitaran kadar i klinički psiholog" pa oni mole Filozofski fakultet da ih obavijesti da li "postoji mogućnost otvaranja Odsjeka za psihologiju na vašem fakultetu, jer kadar koji se sada školuje ne odgovara za potrebe zdravstva. U suprotnom smo primorani da se obratimo drugim univerzitetским centrima u zemlji, gdje se školuje odgovarajući kadar, kako bismo ublažili deficitiranost ovog profila stručnjaka.

Napominjemo da smo u mogućnosti, za naredni petogodišnji plan, da zaposlimo četrdeset do pedeset stručnjaka ove vrste (podvukli autori elaborata)". U drugom dopisu se ističe da SOUR "Titovi rudnici" (dopis je poslat 5. 12. 1985.) "između ostalih potrebnih kadrova imamo potrebu i za profilima industrijskog i kliničkog psihologa".

3. Potreba za otvaranjem samostalnog odsjeka za psihologiju na Filozofskom fakultetu u Sarajevu ima i punu istorijsku opravdanost. Ako bi se realna potreba za otvaranjem samostalnog odsjeka za psihologiju realizovala u ovoj školskoj godini (u 1988/89. godini), to bi praktično značilo da dolazi 67 godina nakon osnivanja prvog Laboratorija za eksperimentalnu psihologiju (Zagreb, 1920.) i 60 godina nakon otvaranja prvog Odeljenja za psihologiju (Beograd, 1928.).

4. U sistemu bioloških, biotehničkih i društvenih nauka tretman teoretske i praktične psihologije je specifičan. Psihologija nije samo društvena, već i biološka, čak, i biotehnička nauka. Ona se danas u svijetu izučava ne samo na filozofskim fakultetima, već i na medicinskim i tehničkim i to ne kao jedna od uže stručnih disciplina u okviru određenih medicinskih ili tehničkih odsjeka, već u okviru samostalnih odsjeka za psihologiju. U nekim zemljama svijeta osnivaju se i psihološki fakulteti. (U Moskvi su osnovana dva, a u Lenjingradu jedan psihološki fakultet).

5. Otvaranje samostalnog odsjeka za psihologiju na Filozofskom fakultetu će doprinijeti unapređenju nastave iz psiholoških disciplina koje se sada izučavaju na drugim fakultetima i akademijama Univerziteta u Sarajevu (Medicinski fakultet, Mašinski fakultet, Prirodno-matematički fakultet, Fakultet političkih nauka, Fakultet za fizičku kulturu, Fizička akademija, Likovna akademija i drugi). Odsjek za psihologiju bi mogao imati i ulogu nastavnog centra za sve psihološke discipline koje se izučavaju u okviru Univerziteta.

6. Osnivanje samostalnog odsjeka za psihologiju na Filozofskom fakultetu je od posebnog značaja za uspješan rad budućeg odsjeka za pedagogiju odnosno postojećeg profila - Odsjeka za pedagogiju i psihologiju - jer se u okviru pedagoškog studija u značajnoj mjeri izučava i veći broj psiholoških disciplina. (Sada se, na postojećim odsjecima za pedagogiju izučava tri ili više psiholoških disciplina, najčešće se slušaju predavanja iz opšte psihologije (ili psihologije ličnosti), pedagoške psihologije i razvojne psihologije). Nastavnici koji izvode nastavu na samostalnom odsjeku za psihologiju mogli bi izvoditi i nastavu iz

psiholoških disciplina i na drugim odsjecima: Odsjek za sociologiju, Odsjek za socijalni rad, Odsjek za filozofiju, kao i na nekim drugim odsjecima (naprimjer, psiholingvistika, psihologija čitanja, psihologija ličnosti).

Na sadašnjem Odsjeku za sociologiju i Odsjeku za socijalni rad koji su osnovani na Fakultetu političkih nauka u Sarajevu izučava se sljedeće psihološke discipline: socijalna psihologija, opšta psihologija sa psihologijom djetinjstva i mladosti. Ustvari radi se o većem broju psiholoških disciplina, jer su neki predmeti vještačka kombinacija dvije ili više psiholoških disciplina. Naprimjer, predmet opšta psihologija sa psihologijom djetinjstva i mladosti koji se predaje na Odsjeku za socijalni rad je vještačka kombinacija dva predmeta: opšta psihologije i razvojne psihologije.

STRUČNI NAZIV

Studenti, nakon diplomiranja, stiču zvanje **DIPLOMIRANI PSIHOLOG**. Zvanje **DIPLOMIRANI PSIHOLOG** omogućava studentu zapošljavanje u organizacijama udruženog rada materijalne proizvodnje, zdravstvenim i socijalnim ustanovama, u službama i radovima JNA, i u službama i institucijama društvene zaštite. U ovim organizacijama odgovarajućim aktima sistematizacije definisano je područje rada diplomiranog psihologa. Da bi diplomirani psiholog radio u vaspitno-obrazovnim organizacijama potrebno je da položi:

1. Didaktiku
2. Metodiku nastave psihologije.

DUŽINA TRAJANJA STUDIJA

Studije bi trajale četiri godine, odnosno osam semestara a to odgovara dužini trajanja na svim sedam odsjeka za psihologiju koji postoje u Jugoslaviji.

KADROVSKI USLOVI

U okviru postojećeg Odsjeka za pedagogiju i psihologiju radi šest profesora psihologije i jedan asistent. Nastavnici koji sada izvode nastavu iz psihologije na Filozofskom fakultetu mogli bi izvoditi nastavu u budućem odsjeku iz fundamentalnih psiholoških disciplina (opšte psihologije, psihologije ličnosti, razvojne psihologije, psihometrije, pedagoške psihologije, psihologije rada, psihodijagnostike, statistike, mentalne higijene).

U ocjeni kadrovskih mogućnosti treba uzeti u obzir i Sinjenicu na drugim fakultetima Univerziteta u Sarajevu (Fakultet političkih nauka i Fakultet za fizičku kulturu) rade dva nastavnika psihologije, da u kliničkim ustanovama rade specijalisti kliničke psihologije koji mogu po moći u izvođenju prakse studenata psihologije i da se može po potrebi angažovati profesori Prirodno-matematičkog fakulteta za izvođenje biologije. Tek na III godini studija postoji potreba za angažovanjem jednog profesora na kliničkoj psihologiji i tri asistenta (na kliničkoj i psihologiji rada i opštoj psihologiji). Dakle Odsjek može početi svoju nastavno-naučnu aktivnost u prve dvije godine sa postojećim nastavnim kadrom.

S obzirom na broj studenata koji bi, prema postojećim kriterijumima, trebalo upisati na odsjek za psihologiju (do 30 redovnih studenata) postojeći učionički prostor Filozofskog fakulteta bi mogao, u potpunosti, udovoljiti i potrebama studenata psihologije.

LABORATORIJ

Na Filozofskom fakultetu je prije petnaest godina osnovan laboratorij za psihologiju. U laboratoriju je moguće organizovati vježbe iz onih psiholoških disciplina koje su od posebne važnosti za uspješan rad psihologa u praksi (klinička psihologija, psihologija rada, psihodijagnostika). U njemu je moguće ostvarivati naučnoistraživački, eksperimentalni rad iz fundamentalnih i primjenjenih psiholoških disciplina. Laboratoriju je moguće kompletirati savremenim dijagnostičkim instrumentima (test aparatima) sa minimalnim finansijskim sredstvima.

Koliko je udruženi rad materijalne proizvodnje zainteresovan za istraživački i praktični rad iz psihologije pokazuju iznosi sredstava koje je do sada udruženi rad materijalne proizvodnje izveo tamo gdje sada rade psiholozi (kao i druge zainteresovane institucije). (Energoinvest, Dom zdravlja željezničara, Ambulanta Sekretarijata unutrašnjih poslova, posebne službe u JNA i drugi).

PREDRAČUN TROŠKOVA ZA OTVARANJE ODSJEKA ZA PSIHLOGIJU I IZVORI FINANSIRANJA

a) Troškovi održavanja nastave

Finansijski troškovi održavanja nastave iz psiholoških i drugih predmeta na odsjeku za psihologiju su daleko niži od troškova koji se najčešće spominju pri otvaranju sličnih odsjeka. Već smo istakli da predavanje i vježbe iz psiholoških disciplina na prve dvije godine mogu u potpunosti izvoditi postojeći nastavnici, a za izvođenje vježbi i predavanja na posljednje dvije godine (treća i četvrta) trebalo bi izabrati jednog novog nastavnika (i tri asistenta). Predmet - biologiju može izvoditi nastavnik sa prirodno-matematičkog fakulteta.

Predmete iz zajedničkih osnova mogu, kao i do sada, izvoditi nastavnici Filozofskog fakulteta, sa drugih odsjeka (filozofija, filologija).

IZVORI FINANSIRANJA

Iz pregleda realnih troškova Zajednica za visoko školsko obrazovanje bi trebala da izvoji minimalna finansijska sredstva za izvođenje nastave i vježbi. S obzirom na veliku zainteresovanost udruženog rada materijalne proizvodnje i JNA za psiholozima, realno je pretpostaviti da će i oni pružiti odgovarajuću pomoć, posebno u opremi Laboratorija za psihologiju.

ZAKLJUČCI

Na osnovu po dataka datih u ovom elaboratu može se konstatovati slijedeće:

- 1) potreba za diplomiranim psiholozima u Bosni i Hercegovini je izrazito velika. Danas su udruženom radu potrebni

psiholozi koji bi se, osim klasičnim problemima industrijske psihologije na liniji "čovjek-mašina", bavili odnosima svojstvenim našim društvenim prilikama, razvojem i zaštitom kadrova, interesima organizacionih dijelova, psihološkim čimbenicima, samoupravljanja, motivima zalaganja na poslu itd. Budući da je zakonom regulisana da svaka škola ima psihologa, onda postoji više opravdanja da svaka radna organizacija (ili svaka GOBR) ima industrijskog psihologa. U nekim industrijskim razvijenim zemljama se smatra da ako neka kompanija zapošljava 300 radnika psiholog se "isplati". U našoj zemlji važi standard da se "isplati" zapošljavanje jednog psihologa na 1000 zaposlenih radnika.

U organizacijama materijalne proizvodnje psiholozi se bave (pored klasičnih psiholoških problema) i izborom i obrazovanjem kadrova, organizacijom i raspodjelom i međuljudskim odnosima.

U najnovijim pro pisima u JNA potreba za psiholozima je naglašena. Psiholozi su potrebni ne samo u regulnim komisijama (koji danas ima daleko više nego ranije) već za direktan rad u operativnim jedinicama. I nakon otvaranja odsjeka za psihologiju trebalo bi čekati više od deset godina da se potreba za psiholozima sama u JNA zadovolji.

Diplomirani psiholozi su potrebni zdravstvenim, socijalnim i obrazovnim institucijama. U elaboratu smo ukazali i na te potrebe;

2) postoje bitni kadrovski preduslovi za izvođenje predavanja i vježbi na odsjeku za psihologiju, jer šest profesora psihologije imaju doktorat iz fundamentalnih ili priijenjenih psiholoških disciplina. Potreba za izborom jednog nastavnika i tri asistenta će biti aktuelna nakon 2-3 godine;

3) postoje bitni prostorni uslovi. Nastava se može izvoditi u postojećim učionicama Filozofskog fakulteta pogotovo kad se ima u vidu činjenica da će se i na prvi godinu studija upisati najviše 30 redovnih studenata;

4) predviđaju se minimalna finansijska sredstva jer Filozofski fakultet zahvaljujući dužoj pripremi, stvorio bitne kadrovske uslove za rad Odsjeka i

5) otvorenjem Odsjeka značajno se unapređuje naučnoistraživački rad iz psihologije i poboljšava izvođenje nastave iz psihologije na svim visokoškolskim organizacijama Bosne i Hercegovine.